

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права,
протокол №1 від 26 серпня 2025 року

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
з навчальної дисципліни «ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО»
для здобувачів денної форми здобуття освіти третього курсу першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань D Право, спеціальності D 8 Право,
ОПП «Міжнародне та європейське право» на 2025 – 2026 н. р.

I семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9.

Загальні положення про зобов'язання за законодавством України та окремих держав континентальної та англо-американської правових систем.

Тема 32. Загальні положення про зобов'язання за законодавством України та окремих держав континентальної та англо-американської правових систем.

Поняття зобов'язального права. Зобов'язальне право як підгалузь цивільного права. Система зобов'язального права. Основні тенденції розвитку зобов'язального права. Загальна характеристика зобов'язального права в зарубіжних країнах. Поняття та види зобов'язань в системі континентального та англо-американського права.

Поняття зобов'язання. Зміст зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язань, їх класифікація.

Система зобов'язань, її поняття і значення. Класифікація зобов'язань. Види зобов'язань. Особливості зобов'язань, що виникають при здійсненні підприємницької діяльності. Грошові зобов'язання.

Суб'єкти зобов'язань. Зобов'язання з множинністю осіб. Зобов'язання за участю третіх осіб.

Заміна сторін у зобов'язанні.

Виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Умови виконання зобов'язання. Припинення зобов'язань. Поняття і підстави припинення зобов'язань.

Тема 33. Забезпечення виконання зобов'язань.

Загальна характеристика способів забезпечення виконання зобов'язань. Поняття та види способів забезпечення виконання зобов'язань у зарубіжних країнах.

Неустойка. Поняття і види неустойки. Співвідношення неустойки і збитків.

Завдаток. Доказова і забезпечувальна функції завдатку. Особливі види завдатку. Поручка. Ознаки і види поручки. Зміст і виконання зобов'язання з договору поручки.

Банківська гарантія. Зміст і види банківської гарантії. Виконання і припинення зобов'язань, що впливають з банківської гарантії.

Застава. Види застави. Іпотека. Суб'єкти заставного правовідношення. Предмет застави. Підстави виникнення заставного правовідношення. Зміст заставного правовідношення. Звернення стягнення на заставлене майно. Застава товарів в обороті.

Притримання. Предмет права притримання. Права й обов'язки кредитора і боржника.

Довірча власність. Об'єкт довірчої власності. Виникнення довірчої власності. Користування об'єктом довірчої власності. Обов'язкове стягнення на об'єкт довірчої власності. Порядок звернення стягнення на об'єкт довірчої власності. Припинення довірчої власності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10.

Загальна характеристика цивільно-правового договору в Україні та зарубіжних країнах.

Тема 34. Загальна характеристика цивільно-правового договору в Україні та зарубіжних країнах. Поняття цивільно-правового договору в Принципах європейського контрактного права (Principles of European Contract Law (PECL)) та Модельних правилах європейського приватного права (Draft Common Frame of References (DCFR)).

Сутність і значення цивільно-правового договору. Поняття договору. Роль договору в умовах ринкової економіки. Договір як юридичний факт і як засіб (інструмент) регулювання взаємин його учасників. Свобода договору. Зміст принципу свободи договору і його обмежень.

Види договорів у цивільному праві. Майнові й організаційні договори. Змішані договори.

Публічний договір і договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи.

Зміст договору. Істотні умови договору. Інші умови договору. Тлумачення договору.

Укладення договору. Порядок і стадії укладення договору. Оферта. Акцепт. Укладення договору на торгах. Форма договору. Момент укладення договору.

Розірвання і зміна договору. Наслідки зміни і розірвання договору. Розірвання і зміна договору за згодою сторін. Відмова від договору. Розірвання і зміна договору за вимогою однієї зі сторін у судовому порядку. Розірвання і зміна договору в зв'язку з істотною зміною обставин.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 11.

Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність в Україні та в континентальній і англосаксонській правових системах.

Тема 35. Зобов'язання з договору купівлі-продажу в Україні та в зарубіжних країнах.

Поняття і значення договору купівлі-продажу. Основні елементи договірної зобов'язання купівлі-продажу. Предмет договору купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін у зобов'язанні купівлі-продажу.

Виконання договору купівлі-продажу. Перехід права власності на товар. Відповідальність продавця за евікцію. Права покупця і відповідальність продавця за продаж речі неналежної якості; за порушення умов про кількість, комплектність і асортимент товару.

Договір купівлі-продажу об'єктів нерухомості. Поняття та ознаки нерухомості як предмета договору купівлі-продажу об'єктів нерухомості. Форма договору купівлі-продажу нерухомості. Зміст договору купівлі-продажу нерухомості. Права на земельну ділянку при продажі нерухомості, що знаходиться на ньому. Передача нерухомості набувачу.

Договір роздрібної купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін договору роздрібної купівлі-продажу. Особливості захисту прав споживачів за договором роздрібної купівлі-продажу. Види договору роздрібної купівлі-продажу.

Договір поставки товарів. Поставка як різновид договору купівлі-продажу. Суб'єкти договору поставки. Структура договірних зв'язків при поставках. Форма договору поставки. Виконання договору постачання. Кількість і асортимент товарів. Якість і комплектність товарів. Місце і терміни виконання. Прийняття товару покупцем. Зміна і розірвання договору поставки.

Постачання енергетичних та інших ресурсів через приєднану мережу. Договір контрактиції.

Договір міни (бартеру).

Правова характеристика договору міжнародної купівлі-продажу відповідно до Віденської конвенції ООН про договори Міжнародної купівлі-продажу (

Тема 36. Зобов'язання з договорів дарування, ренти та довічного утримання.

Договір дарування. Зміст і форма договору дарування. Обіцянка дарування. Обмеження і заборона дарування. Підстави припинення договору дарування. Пожертва як різновид дарування.

Договори ренти і довічного утримання. Поняття договору ренти та його різновиди. Істотні умови договору ренти. Обтяження рентою нерухомого майна. Захист інтересів одержувача ренти. Припинення договору ренти. Поняття та ознаки договору довічного утримання. Зміст договору довічного утримання. Підстави та правові наслідки розірвання договору довічного утримання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 12.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕДАЧЕЮ МАЙНА У КОРИСТУВАННЯ

Тема 37. Зобов'язання з договорів майнового найму (оренди), лізингу і позички.

Договір найму (оренди), його основні елементи. Предмет договору найму (оренди). Зміст договору найму (оренди). Відповідальність орендодавця за недоліки зданого в оренду майна. Обов'язки сторін по утриманню і ремонту орендованого майна. Орендна плата. Виконання і припинення договору найму (оренди). Правове регулювання договору найму в окремих країнах ЄС.

Договір прокату. Елементи договору прокату. Договір найму (оренди) транспортних засобів. Поняття та зміст найму транспортного засобу. Припинення договору найму транспортного засобу та відповідальність сторін. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Права на земельну ділянку при оренді будівлі.

Договір лізингу. Правове регулювання лізингу. Поняття лізингу як договірного зобов'язання. Види лізингу. Істотні умови договору лізингу. Правові наслідки порушення лізингових зобов'язань. Поняття і види лізингу в зарубіжних правопорядках.

Договір безплатного користування майном (позички). Елементи договору позички. Зміст договору позички. Припинення договору позички.

Тема 38. Зобов'язання з договору найму (оренди) житла.

Поняття і види договору найму (оренди) житла. Договори соціального і комерційного найму (оренди) житла.

Об'єкт договору найму (оренди) житла. Сторони договору найму (оренди) житла. Права й обов'язки учасників договору найму (оренди) житла. Договір піднайму житла і договір про вселення тимчасових мешканців.

Поняття й умови зміни договору найму (оренди) житла. Розірвання договору найму (оренди) житла. Порядок виселення наймача і членів його родини. Розірвання договору найму (оренди) житла.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 13.

Зобов'язання, що виникають у зв'язку з виконанням робіт в Україні та ЄС.

Тема 39. Зобов'язання з договору підряду в національному праві та в праві ЄС.

Поняття договору підряду. Розмежування підрядного і трудового договорів. Сторони договору підряду. Елементи і зміст договору підряду. Виконання договору підряду. Організація роботи і ризик підрядника. Права замовника під час виконання роботи. Приймання результату роботи. Оплата результату роботи. Кошторис. Відповідальність підрядника за неналежну якість роботи. Зміна і розірвання договору підряду. Правова характеристика підрядних договорів в Україні та ЄС.

Договір побутового підряду. Захист прав споживачів за договором побутового підряду. Виконання договору побутового підряду. Відповідальність підрядника за недоліки виконаної роботи і за прострочення її виконання.

Договір будівельного підряду. Поняття і правові форми здійснення капітального будівництва. Поняття і зміст договору будівельного підряду. Сторони договору будівельного підряду. Структура договірних зв'язків. Укладення і оформлення договору будівельного підряду. Цивільно-правове значення технічної документації на капітальне будівництво. Контроль замовника за виконанням робіт. Договір замовника з інженерною організацією. Виконання договору будівельного підряду. Здача і приймання результату робіт, виконаних за договором. Особливості договору підряду на будівництво об'єктів «під ключ». Майнова відповідальність за порушення умов договору будівельного підряду.

Договір підряду на виконання проектних і пошукових робіт, його елементи і зміст. Укладення і виконання договору. Експертиза і приймання технічної документації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 14.

Зобов'язання щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні та країнах континентальної Європи.

Тема 40. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні та країнах континентальної Європи.

Поняття договору на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Види договірних зобов'язань на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передачу виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Поняття і елементи ліцензійного договору. Види ліцензій. Зміст ліцензійного договору.

Укладення та припинення ліцензійного договору.

Договори про передачу прав на засоби індивідуалізації товарів і їх виробників.

Договори на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт.

Договір на передачу науково-технічної продукції. Договір про передачу ноу-хау.

Тема 41. Договір комерційної концесії (франчайзингу).

Поняття франчайзингу. Поняття, форма і зміст договору комерційної концесії. Комерційна субконцесія. Обмеження прав сторін за договором комерційної концесії. Виконання і припинення договору комерційної концесії.

II СЕМЕСТР ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 15.

Зобов'язання, що пов'язані з наданням послуг в українському та зарубіжному правопорядках.

Тема 42. Договір про надання послуг у праві України та ЄС.

Поняття і види договірних зобов'язань по наданню послуг. Поняття договору про надання послуг, його співвідношення з підрядним договором. Класифікація договорів про надання послуг. Предмет і зміст договору про надання послуг. Укладення і виконання договору про надання послуг. Відповідальність сторін за невиконання чи неналежне виконання договору про надання послуг.

Тема 43. Транспортні зобов'язання у національному та зарубіжному правопорядках.

Транспортні зобов'язання, їх поняття і види. Правове регулювання транспортних зобов'язань.

Договір перевезення вантажу, його основні елементи. Укладення договорів про перевезення вантажів. Сторони договору перевезення вантажу. Зміст і виконання договорів про перевезення вантажів. Відповідальність за порушення транспортних зобов'язань. Підстави і межі відповідальності перевізника. Відповідальність перевізника за прострочення доставки вантажу. Загальна і приватна аварія. Відповідальність відправника вантажу і вантажоодержувача. Претензії і позови в транспортних зобов'язаннях. Загальні положення Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (CMR)

Особливості договору перевезення вантажу на різних видах транспорту. Договір залізничного перевезення вантажів. Договір повітряного перевезення вантажів. Договір

повітряного чартеру. Договір морського перевезення вантажів. Договір чартеру (фрахтування). Договір автомобільного перевезення вантажів. Мультимодальні перевезення.

Договори перевезення пасажирів і багажу. Цивільно-правовий захист прав споживачів транспортних послуг.

Поняття і види експедиційних послуг. Експедиційні зобов'язання. Договори транспортної експедиції, їх відмінність від суміжних цивільно-правових договорів. Предмет договору транспортної експедиції. Зміст і виконання договору транспортної експедиції. Відповідальність за порушення договору транспортної експедиції, її підстави і межі.

Тема 44. Зобов'язання з договору зберігання.

Поняття і предмет договору зберігання. Обов'язки сторін договору зберігання. Зберігання зі знеособленням. Відповідальність зберігача.

Договір зберігання на товарному складі. Складські документи і права їх власників. Зберігання речей із правом їхнього використання.

Окремі види зберігання. Особливості зберігання в ломбардах, у банківських сейфах, у камерах схову транспортних організацій, у гардеробах і в готелях. Зберігання в порядку секвестру. Обов'язок зберігання в силу закону.

Тема 45. Зобов'язання з надання посередницьких послуг в національному та зарубіжному праві.

Поняття, види та особливості посередницьких послуг. Цивільно-правове оформлення посередництва. Субпосередництво.

Договір доручення. Зміст і виконання договору доручення. Фідучіарний характер відносин доручення. Припинення договору доручення.

Договір комісії. Відмінність договору комісії від договору доручення. Зміст договору комісії. Виконання і припинення договору комісії. Відповідальність комісіонера. Договір консигнації та його особливості. Агентський договір. Зміст агентського договору. Припинення агентського договору.

Загальнотеоретична характеристика договору управління майном. Правова природа договору управління майном. Об'єкти управління. Особливості правового режиму майна, що знаходиться в управлінні. Зміст і виконання договору управління майном. Відповідальність управителя. Припинення договору управління майном. Особливості управління цінними паперами.

Тема 46. Зобов'язання зі страхування в Україні та ЄС.

Поняття і значення страхування. Законодавство про страхування. Поняття і система страхових зобов'язань. Класи страхування. Майнове й особисте страхування. Добровільне й обов'язкове страхування. Співстрахування, подвійне страхування і перестрахування.

Підстави виникнення зобов'язань по страхуванню. Договір страхування. Форма договору страхування. Страховий поліс.

Елементи зобов'язання по страхуванню. Страховий інтерес і форми його прояву в майновому й в особистому страхуванні. Учасники (суб'єкти) зобов'язання по страхуванню. Страховики. Об'єднання страховиків, товариства взаємного страхування.

Страхові агенти і страхові брокери. Страхувальник (полісовласник). Вигодонабувач (беніфіціар) і застрахована особа. Строк у зобов'язанні по страхуванню.

Зміст зобов'язання по страхуванню. Обов'язки страхувальника. Страховий ризик. Страховий випадок. Обов'язки страховика. Страхова сума. Виконання зобов'язань по страхуванню. Система розрахунку страхового відшкодування в майновому страхуванні. Суброгація. Звільнення страховика від обов'язку здійснення страхових виплат.

Відповідальність у зобов'язаннях по страхуванню. Припинення і недійсність зобов'язань по страхуванню.

Види зобов'язань по майновому страхуванню. Страхування майна. Страхування цивільно- правової відповідальності. Страхування підприємницького ризику.

Види зобов'язань по особистому страхуванню. Страхування життя. Страхування від нещасних випадків і хворіб. Добровільне медичне страхування. Класи страхування.

Тема 47. Зобов'язання з договорів позики, кредиту і фінансування під уступку грошової вимоги. Правовий досвід України та ЄС.

Договір позики. Предмет договору позики. Форма договору позики. Зміст і виконання договору позики. Відсотки за договором позики. Наслідки порушення позичальником обов'язку по поверненню суми позики. Окремі різновиди зобов'язань з позики. Новація боргу в зобов'язаннях з позики.

Кредитний договір, його поняття і співвідношення з договором позики. Види кредитних договорів. Сторони кредитного договору. Зміст і виконання кредитного договору. Проценти за кредитним договором. Підстави та правові наслідки недійсності кредитного договору.

Договір фінансування під уступку грошової вимоги. Поняття і види факторингу. Відмінність факторингу від кредитного договору і від цесії. Уступка грошової вимоги як спосіб забезпечення виконання кредитного зобов'язання. Зміст і предмет договору фінансування під уступку грошової вимоги. Виконання договору. Переуступка грошової вимоги.

Тема 48. Зобов'язання з договорів банківського рахунка і банківського вкладу. Розрахункові зобов'язання.

Договір банківського рахунка. Укладення договору банківського рахунка. Виконання договору банківського рахунка. Операції за рахунком, що виконуються банком. Обмеження права розпоряджання рахунком. Списання грошових коштів з рахунка. Правові наслідки порушення договору банківського рахунка. Розірвання договору банківського рахунка.

Окремі види договорів банківського рахунка. Правовий режим окремих банківських рахунків (розрахункових, поточних, бюджетних, кореспондентських і ін.). Договір рахунка умовного зберігання (ескроу). Договір платіжного рахунку.

Договір банківського вкладу. Сторони договору. Предмет договору банківського вкладу. Види банківських вкладів і їх оформлення. Внески на користь третіх осіб. Виконання договору банківського вкладу. Правові наслідки порушення договору банківського вкладу. Обов'язок по збереженню банківської таємниці. Цивільно-правовий захист прав вкладників і інших клієнтів банку.

Поняття і правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків. Розрахунки готівкою як форма виконання грошових зобов'язань. Поняття і зміст безготівкових розрахунків. Розрахункові правовідносини. Основні види безготівкових розрахунків.

Поняття та види платіжних послуг. Надавачі платіжних послуг. Договір про надання платіжних послуг. Платіжні операції та порядок їх виконання.

Розрахунки за акредитивом. Види акредитива. Виконання акредитива і відповідальність банку за порушення умов акредитива. Розрахунки із застосуванням чеків. Чек як цінний папір. Порядок оплати чека і передачі прав по ньому. Відмова від оплати чека і відповідальність за його несплату.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 16.

Зобов'язання у сфері спільної діяльності в європейському праві та за законодавством України

Тема 49. Зобов'язання з договору простого товариства та з установчого договору в Україні та країнах ЄС.

Поняття договору про спільну діяльність, його види. Поняття договору простого товариства. Зміст договору простого товариства. Учасники договору простого товариства. Внески учасників договору простого товариства.

Правовий режим загального майна товаришів. Ведення загальних справ товариства. Відповідальність товаришів по загальних зобов'язаннях. Припинення договору простого товариства. Види договорів простого товариства.

Установчий договір як вид договору про спільну діяльність. Відмінність установчого договору від договору простого товариства. Сторони установчого договору. Зміст установчого договору. Функції установчого договору. Виконання установчого договору і корпоративне правовідношення. Установчий договір і статут юридичної особи (корпорації). Зміна і розірвання установчого договору.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 17.

Загальні положення позадоговірного права у континентальній та англоамериканській правових системах.

Тема 50. Поняття, види і функції позадоговірних зобов'язань у континентальній правовій системі.

Поняття й основні ознаки недоговірних зобов'язань; їх відмінність від договірних зобов'язань. Види недоговірних зобов'язань. Функції недоговірних зобов'язань і недоговірної відповідальності. Недоговірні зобов'язання як охоронні зобов'язання. Інші функції недоговірних зобов'язань.

Тема 51. Зобов'язання з односторонніх правочинів та з дій у інтересах іншої особи без її доручення.

Поняття і види зобов'язань з односторонніх правочинів. Зобов'язання з публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Зобов'язання з публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу.

Поняття зобов'язань з вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Умови виникнення зобов'язань з вчинення дій в майнових інтересах іншої

особи без її доручення. Укладення договору в інтересах іншої особи без її доручення. Безпідставне збагачення внаслідок дії в інтересах іншої особи без її доручення.

Правові наслідки здійснення дій у зв'язку з рятуванням життя та здоров'я фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.

Зобов'язання у зв'язку із створенням загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Тема 52. . Зобов'язання, що виникають унаслідок заподіяння шкоди в Україні та англо-американській правовій системі.

Поняття і юридична природа зобов'язань, що виникають унаслідок заподіяння шкоди (деліктних зобов'язань). Співвідношення понять «деліктне зобов'язання» і «деліктна відповідальність».

Підстава й умови виникнення деліктних зобов'язань. Принцип генерального делікту.

Зобов'язання, що виникає в зв'язку з попередженням заподіяння шкоди.

Суб'єкти й об'єкт зобов'язання, що виникає внаслідок заподіяння шкоди. Боржник і кредитор у деліктному зобов'язанні. Спільне заподіяння шкоди декількома особами і їх відповідальність. Регресна вимога при відшкодуванні шкоди. Об'єкт зобов'язання, що виникає внаслідок заподіяння шкоди.

Зміст зобов'язання, що виникає внаслідок заподіяння шкоди. Обов'язок правопорушника відшкодувати шкоду. Принцип повного відшкодування. Врахування вини потерпілого і майнового становища особи, що спричинила шкоду.

Поняття моральної шкоди; випадки її компенсації.

Окремі види зобов'язань, що виникають унаслідок заподіяння шкоди. Відшкодування шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі незаконними діями органів публічної влади чи посадових осіб при виконанні ними своїх обов'язків. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої малолітніми, неповнолітніми, недієздатними фізичними особами, а також фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними.

Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг). Особливості відшкодування збитків, завданих військовими діями.

Тема 53. Зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави.

Поняття зобов'язання, що виникає внаслідок безпідставного збагачення (кондикційного зобов'язання). Умови виникнення зобов'язань з безпідставного збагачення. Форми і види безпідставного придбання чи заощадження майна. Одержання набувачем неналежного. Заощадження майна за рахунок зазіхання на чужі права. Зміст зобов'язання з безпідставного збагачення. Безпідставне збагачення, яке не підлягає поверненню.

Субсидіарне застосування зобов'язань з безпідставного збагачення. Співвідношення кондикційного позову з договірним, віндикаційним і деліктним позовами.